



**ОБЕДИНЕНА  
БЪЛГАРСКА  
БАНКА**

A Member of NBG Group

Обединена Българска Банка  
ул. "Света София" № 7  
София 1040  
БЪЛГАРИЯ  
[www.UVB.BG](http://www.UVB.BG)

*Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс за 2002г. е USD 678.7 млн. или 4.4% от БВП.*

## **БЪЛГАРИЯ:**

### **ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ И ПРОГНОЗИ**

*Брутният външен дълг на България отбелязва ръст от USD 179 млн. през януари 2003г. спрямо края на миналата година.*

### **Февруари, 2003**

*Инфлацията на потребителските цени за февруари е 0.1% на месечна база и 0.2% на годишна база. За януари 2003г. цените в промишлеността са се увеличили с 1.8% на месечна база и със 7.8% на годишна база.*



*Индексът на промишлените продажби отбелязва рязко увеличение от 2.1% през декември до 15.6% на годишна база през януари. Промисленото производство за януари намалява с 15.4% спрямо края на 2002г., но се повишава с 18.5% на годишна база.*

*През февруари равнището на безработица се понижи с 1.95 процентни пункта на годишна база до 16.51%.*

*Дефицитът в републиканския бюджет към края на февруари е BGN 154.866 млн.*

*През януари паричното предлагане нарасна по-бързо в сравнение с чуждестранните резерви. Кредитите към частния сектор отчитат рекордно увеличение.*

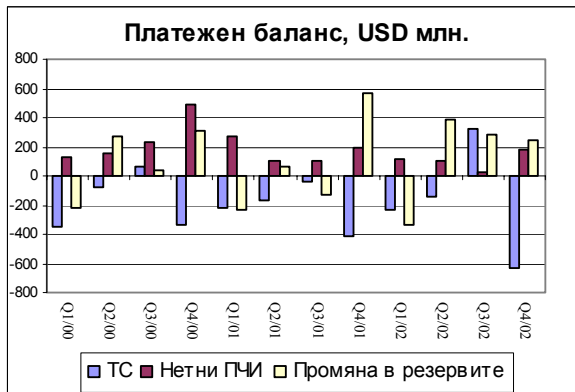
*Търговските банки отчетоха голяма печалба за януари. Борсовите котировки регистрираха понижение от 4.7% в средата на март. Nik Coburg придоби 26% от капитала на Български имоти.*

I. ВЪНШЕН СЕКТОР

1. Текуща сметка

*Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс за 2002г. е USD 678.7 млн. или 4.4% от БВП*

По данни на Централната банка дефицитът по текущата сметка на платежния баланс за 2002г. е USD 678.7 млн., което е 4.4% от БВП. Това е със USD 163.5 млн. по-малко в сравнение с 2001 г., когато е бил USD 842.2 млн. или 6.2% от БВП. Само за декември 2002 г. дефицитът по текущата сметка е USD 314.1 млн., при дефицит от USD 145.5 млн. за същия месец на 2001г. По предварителни данни търговското салдо за декември 2002 г. е отрицателно (USD 348.5 млн.), като се влошава със USD 174.9 млн. спрямо същия месец на 2001г., когато е било USD 173.6 млн. За 2002 г. отрицателното търговско салдо достига USD 1.619 млрд. и се влошава с USD 38.4 млн. спрямо 2001г., когато е било USD 1.581 млрд.



През декември 2002г. износът (fob) възлиза на USD 381.9 млн. и е по-висок с USD 18.2 млн. в сравнение с декември 2001г. За периода

януари-декември 2002г. износът (fob) е по-висок с USD 465.2 млн. спрямо същия период на 2001г. и възлиза на USD 5.578 млрд. За декември 2002г. вносът (fob) е нараснал спрямо съответния месец на 2001г. със USD 193 млн. до USD 730.4 млн. За периода януари-декември вносът също нараства с USD 503.6 млн. до USD 7.197 млрд.



Салдото по услугите за декември е отрицателно и възлиза на USD 19.6 млн., като се подобрява с USD 0.8 млн. спрямо съответния месец на 2001г. За 2002г. салдото е USD 595.7 млн. и е по-добро с USD 51.7 млн. в сравнение с 2001г., когато е било USD 543.9 млн. За периода салдото от туризъм е достигнало USD 718.3 млн., при USD 632.2 млн. за същия период на 2001г. През 2002г. размерът на получения и дължим доход е USD 319.7 млн., като бележи спад с USD 32.3 млн. в сравнение с 2001г., когато е бил 352 млн. Платеният и дължим доход е USD 524.4 млн. Това е със USD 131.6 млн. по-малко спрямо 2001г. Тогава той е бил USD 656 млн. Причините за спада през 2002г. са по-ниските лихви на международните финансови пазари и на проведената сделка по външния дълг през април 2002г.

Преките чуждестранни инвестиции за 2002г. са USD 458 млн., при USD 812.9 млн. за 2001г. По-малкият размер на инвестициите вероятно е свързан и със задържане на инвестиционните проекти от чуждестранните компании в условията на ниски темпове на растеж на световната икономика. През периода портфейлните инвестиции на резиденти в чужбина намаляват с USD 225.1 млн., при увеличение от USD 22.9 млн. за 2001г. Намалението се дължи основно на продаденото освободено обезпечение след сделките по замяна на външния дълг през април и октомври 2002 година. Търговските банки увеличават портфейлните си инвестиции в чужбина със USD 77.1 млн., при увеличение от USD 97.6 млн. за 2001г.

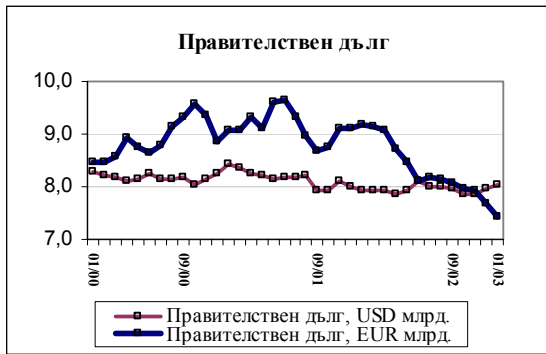
Общият баланс за 2002г. е положителен в размер на USD 715.2 млн., при USD 373.1 млн. за 2001г. За периода януари-декември 2002г. валутните резерви на БНБ са се увеличили с USD 586.3 млн., при ръст от USD 275.2 млн. за 2001г. (изключени са измененията, дължащи се на курсови разлики). За увеличаването на резервите на БНБ е допринесла и продажбата на освободените от залог ценни книжа в резултат от сделките по външния дълг през 2002г.

## **2. Външен дълг**

***Брутният външен дълг на България отбелязва ръст от USD 179 млн. през януари 2003г. спрямо края на миналата година***

Брутният външен дълг на България отбелязва ръст от USD 179 млн. през януари 2003г. спрямо края на миналата година според данните на БНБ. Общият размер на дълга е

достигнал 11.112 млрд., като повишение се отчита както в задълженията на публичния, така и на частния сектор. След преизчисляване в EURO брутният външен дълг към края на януари възлиза на EURO 10.362 млрд. или с EURO 334 млн. по-малко спрямо предходния месец, когато е бил EURO 10.696 млрд. Тази разнопосочна тенденция се дължи на промяната на валутните курсове, като поевтиняването на долара води до натежаване на деноминираната в EURO компонента на външния дълг. Съотношението *брутен външен дълг/БВП* отчита рязко подобрене – от 71.6% в края на 2002г. до 63.3% за януари 2003г. Благоприятното развитие на този важен индикатор за кредитоспособността на страната се дължи единствено на заложения ръст на БВП за тази година. В макрорамката за 2002 и 2003г. са включени прогнози за БВП съответно от USD 15.5 млрд. и USD 17.56 млрд. Поради същата причина намалява и съотношението на публичния дълг към БВП в края на януари 2003г. до 47.9% спрямо 53.8% в края на 2002г. Според данните на БНБ публичните задължения, където се включват дълговете на правителството, общините, БНБ, както и на търговски и финансови институции (държавна собственост), са били USD 8.41 млрд. в края на януари. Те отчитат нарастване от USD 74 млн., което се дължи основно на увеличаването на правителствените заеми през месеца. По главниците на облигации с падеж в началото на годината са били платени USD 50.8 млн., а за дължимите лихви са били преведени USD 137.5 млн.



## II. РЕАЛЕН СЕКТОР

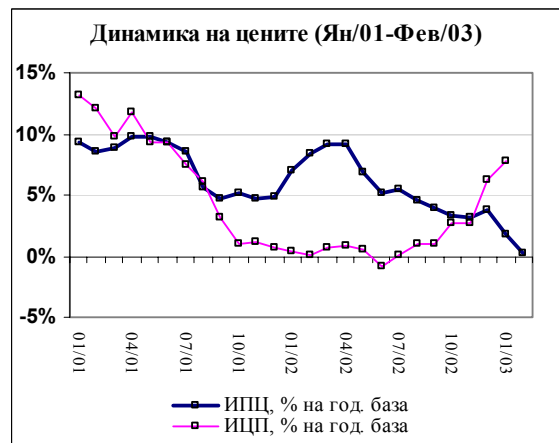
### 1. Инфлация

*Инфлацията на потребителските цени за февруари е 0.1% на месечна база и 0.2% на годишна база*

Натрупаната инфлацията от началото на годината е 0.8% по данни на Националния статистически институт /НСИ/, а инфлацията за февруари е 0.1% на месечна база и 0.2% на годишна база. През февруари спрямо януари цените на хранителните продукти са поскъпнали с 0.4%, в сферата на общественото хранене – с 0.5%, в сферата на услугите – с 0.1%. Цените на хранителните стоки през изминалия месец са намалели с 0.3% на месечна база. Повишени са цените на течните и газообразните горива за битови нужди, съответно с 1.5% и 2.2%, на дизеловото гориво с 0.5%, на бензина с 0.6%. От началото на годината цените на течните горива са скочили с 5.6%. Според прогнозите на правителството, заложи в макрорамката на бюджета, годишната инфлация за 2003г. ще бъде 4%. Към края на миналата година относителният дял на разходите за хранителни продукти в т.нар. “малка потребителска кошница” е 40.94% от общите разходи при 44.58% в края на 2001г. Делът на

нехранителните стоки в паричните разходи достига до 27.6% от 26.3% в края на 2001г., поради увеличените цени на лекарствата и цигарите. 7.89% от всички разходи на домакинствата отиват за електроенергия. Токът има най-голяма тежест при пресмятането на инфлацията. Вдигането на цената на тока с 10% автоматично води до 0.8% инфлация, без да се отчита влиянието върху цените на другите стоки и услуги. Поскъпването на горивата с 10% води до 0.3% инфлация.

За януари 2003г. цените в промишлеността са се увеличили с 1.8% на месечна база и със 7.8% на годишна база. Индексът на цени на производител се изчислява с едномесечно закъснение в сравнение с Индекса на потребителските цени и не включва цените на износните стоки. Разликата между двата индекса се обяснява с големите тегла на петрола и свързаните с петрола продукти в кошницата на цените на производител и асиметричното влияние върху цените на едро и цените на дребно на течното гориво.



## 2. Промислени продажби

*Индексът на промишлените продажби отбелязва рязко увеличение от 2.1% през декември до 15.6% на годишна база през януари*

По предварителни данни на НСИ индексът на промишлените продажби отбелязва рязко увеличение от 2.1% през декември до 15.6% на годишна база през януари. Промисленото производство за януари намалява с 15.4% спрямо края на 2002г., но се повишава с 18.5% на годишна база. Най-голямо е намалението в снабдяването с електрическа и топлинна енергия, с газообразни горива – с 15.3% спрямо декември 2002г. Спадът в преработващата промишленост е 11.1%, а добивната промишленост бележи намаление със 7.6% спрямо декември миналата година. Повишението на промишленото производство за януари 2003г. спрямо януари 2002г. се дължи главно на ръста в преработващата промишленост с 41.9%. В същото време добивната промишленост има спад от 9.4%, а спадът в снабдяването с електрическа и топлинна енергия, газообразни горива е 7.3% на годишна база. Вътрешните продажби намаляха с 29% през януари спрямо декември. Търговията на едро нарасна със 7.5% през януари 2003г. спрямо същия период на миналата година, но в сравнение с декември отбеляза спад от 23.3%. Търговията с коли и течни горива също намаля с 23.3% на месечна база. Нетните приходи от продажби обаче нарастват с 6.1% на годишна база, предимно благодарение на ръста на търговията на едро.

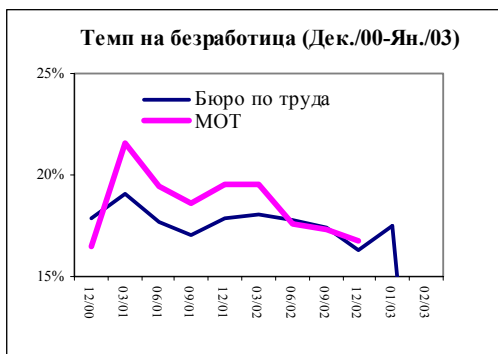


## 3. Безработица

*През февруари равнището на безработица се понижи с 1.95 процентни пункта на годишна база до 16.51%*

По данни на Агенцията по заетостта през февруари темпът на безработица в България достигна 16.51%, с 1.95 процентни пункта по-малко спрямо същия период на миналата година. За периода февруари 2002г. – февруари 2003г. общо 72,716 регистрирани безработни започнаха работа, което е най-голямото регистрирано до сега намаление на броя на безработните в рамките на едногодишен период. В момента броят на безработните е 611,727 или с 35,030 души по-малко в сравнение с предходния месец. Общо 15,189 българи са уволнени през февруари, което е с 9,515 души по-малко от януари 2003г. Същият месец са разкрити общо 34,114 работни места, като две трети от тях са по социални програми. Според експертите социалните програми обикновено осигуряват едногодишни трудови договори, което от своя страна ще доведе до драстично увеличаване равнището на безработицата в края на 2003г. Приблизително 44,000 са започнали работа през февруари, което е двойно повече в сравнение с предходния месец. В края на

февруари са регистрирани 11,318 свободни работни места.



### III. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

*Дефицитът в републиканския бюджет към края на февруари е BGN 154.866 млн.*

Дефицитът в републиканския бюджет към края на февруари е BGN 154.866 млн. по предварителни данни на Министерството на Финансите. Приходите в него са BGN 1.181 млрд., а разходите - BGN 1.336 млрд. Дефицитът по консолидираната програма е BGN 160.605 млн. Приходите в нея са BGN 1.945 млрд., а разходите – BGN 2.105 млрд. Към същата дата дефицитът в централния републикански бюджет е BGN 287.239 млн., като приходите възлизат на BGN 908.392 млн., а разходите - на BGN 1.196 млрд. Към 28 февруари 2003 г. по предварителни данни общините имат BGN 23.920 млн. излишък при BGN 200.103 млн. приходи, BGN 64.137 млн. нетни трансфери и BGN 240.319 млн. разходи.

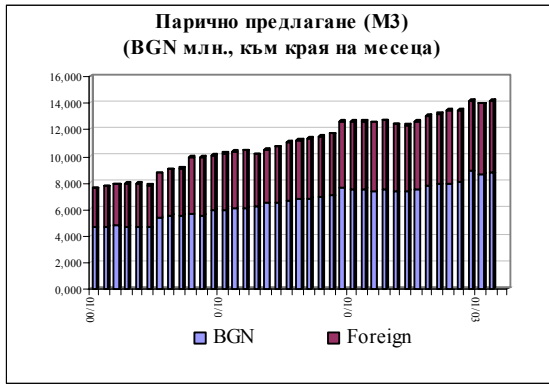
### IV. ПАРИЧЕН СЕКТОР

#### 1. Парични агрегати

*През януари паричното предлагане нарасна по-бързо в сравнение с чуждестранните резерви*

В края на февруари паричното предлагане продължава да отчита значителен ръст и паричният агрегат М3 отчита номинален ръст от 12.5% на годишна база спрямо годишният ръст от 10.4%, отчетен в края на 2002г. Намаляването на депозита на правителството в Централната банка в комбинация със стабилния ръст на индикаторите по паричното предлагане доведоха до намаляване на съотношението "покрытие на левовия компонент в М3 с валутните резерви" под 100% за втори пореден месец от началото на годината и за първи път от въвеждането на валутния борд в страната. Съотношението спада от 122.4% в края на 2001г. на 101.1 % в края на 2002г., 98.2% в края на януари и 97.3% в края на февруари 2003г. Показателят е важна мярка за потенциалните възможности на валутния борд да издържи на "валутна атака" от всички държатели на левови средства (в налични пари и депозити), които биха решили да "тестват" отговорността на Централната банка да посрещне FX изискванията на публиката по фиксирания валутен курс.





Анализирайки паричното предлагане на месечна база, следва да отбележим, че паричният агрегат МЗ е много близко до нивото си от 12.3% за януари на годишна база. Това се очакваше поради засиленото търсене през декември. Подобни флуктуации са обичайни и се наблюдават в началото на годината и през предходните години. От друга страна структурата на паричното предлагане се подобрява като паричният мултипликатор нараства от 3.16 в края на 2002г. на 3.43 в края на февруари.

## 2. Вътрешен кредит

### *Кредитите към частния сектор отчитат рекордно увеличение*

В края на февруари салдото по вътрешния кредит запазва темпа на нарастване, наблюдаван от миналата година и показва номинален ръст от 24.8% за целия кредит на годишна база и от 43.9% за вземанията от неправителствения сектор. Като цяло кредитната активност на банковата система продължава да е подчинена на правилото "извършване на кредитни операции при ниски нива на риск". Показателите за ликвидност и капиталова адекватност на системата продължават да надхвърлят изискванията на Банковия надзор на Централната банка.

Развиващото се нарастване на кредитите може да се определи като корекция на кризата на доверието, произтичаща от финансовата криза от 1996г., едновременно от страна на публиката към банките и от страна на банките към реалния сектор.

## V. ФИНАНСОВ СЕКТОР

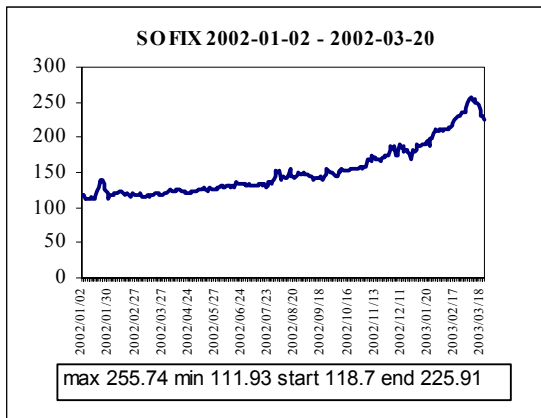
### *Търговските банки отчетоха голяма печалба за януари*

В края на януари активите на банковата система се увеличиха с 15% на годишна база до BGN 14.471 млрд. (USD 8.18 млрд./EURO 7.42 млрд.). Общият кредитен портфейл на банковата система възлиза на USD 3.73 млрд. (EURO 3.38 млрд.). Търговските заеми представляват 72.4% от кредитния портфейл, достигайки до приблизително BGN 4.8 млрд. (USD 2.7 млрд./EURO 2.5 млрд.). Чистата печалба на сектора за януари 2003г. е BGN 98.482 млн. (USD 55.7 млн./ EURO 50.5 млн.) срещу BGN 26 млн. (USD 14.7 млн./ EURO 13.3 млн.) за януари 2002г.

### *Борсовите котировки регистрираха понижение от 4.7% в средата на март*

След продължителен период на увеличаване борсовият индекс SOFIX падна с 4.7%, достигайки до 245.21 процентни пункта в средата на март. На годишна база, обаче, борсовият индекс SOFIX остана два пъти по-висок. Ценовите промени може да се разглеждат като признак за движение към по-сигурни инвестиции в условията на разрастващия се военен конфликт в Ирак. Цените на компенсаторните записи паднаха до 23.5% от номиналната им стойност. Проекто-стратегията за приватизация на

новоучредения превозвач *Balkan Air Tour* визира пласиране на 25% от капитала на фондовата борса, което допълнително ще повиши интереса към борсовата търговия.



решение за увеличаване капитала на общозастрахователното дружество от BGN 6.0 млн. на BGN 8.1 млн., а на животозастрахователното – от BGN 4.0 млн. на BGN 5.4 млн. Австрийският застраховател *Wiener Stadtische* остава основен акционер в *Български Имоти* със 70.3%, докато индивидуалните акционери държат 3.7% от капитала.

#### *Нук Собург* придоби 26% от капитала на *Български имоти*

Германският застраховател *Нук Собург* придоби 26% от капитала на двете дружества-застрахователното и животозастрахователното от групата *Български имоти*. Общото събрание на акционерите одобри придобиването и взе

*Интерпретираната в бюлетина цифрова информация е осигурена от надеждни институционални източници и Обединена Българска Банка не може да се ангажира официално с прецизността и пълнотата на използваните данни. Този материал не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти. Повече информация по темата на предложеното изследване можете да получите при допълнително поискване. За контакти: Гл. Икономист Петя Цекова тел. (359 2) 811 2288 e-mail [sekova\\_p@sof.ubb.bg](mailto:sekova_p@sof.ubb.bg), анализатор Надежда Рачева тел. (359 2) 811 2289 e-mail [racheva\\_n@sof.ubb.bg](mailto:racheva_n@sof.ubb.bg), Анализатор Мария Петрова тел. (359 2) 811 2287 e-mail [petrova\\_ma@ubb.bg](mailto:petrova_ma@ubb.bg)*